

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Архангай аймгийн Татварын хэлтсийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: АРА-2023/37-НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас
www.Open.audit.mn
Архангай аймаг
2024 он

Дарга, Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа
Утас: 7033-3141
Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn
Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар
Утас: 7033-2860
Цахим хаяг: Nerguibaatar@audit.gov.mn
Аудитор Н.Энхчимэг
Утас: 7033-3019
Цахим хаяг: Enkhchimegn@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АРХАНГАЙ АЙМАГ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Нутгийн захиргааны ордон, А корпус, 2 дугаар баг,
Эрдэнэбулган сум, Архангай аймаг, 65139,
Утас/Факс: (976) 7033 3141,
Цахим шуудан: arkhangai@audit.gov.mn

2024.02.22 № 34

танай _____-ны № _____-т

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ТАТВАРЫН
ХЭЛТСИЙН ДАРГА Б.ЭРДЭНЭБИЛЭГ
ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Архангай аймгийн Татварын хэлтсийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Архангай аймгийн Татварын хэлтсийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Архангай аймгийн Татварын хэлтэс нь хуулиар хүлээсэн үүргээ амжилттай биелүүлж улс, орон нутгийн орлогын бүрдүүлэлтийг давуулан биелүүлж системийн хэмжээнд 1-р байрт орсон байна.

Аудитын гол асуудал

"Төрийн албаны зарим албан тушаалын цалингийн хэмжээ, доод хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай" Засгийн газрын 2023 оны 241 дүгээр тогтоолын дагуу тус байгууллагын албан хаагчдын үндсэн цалинг 2023 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрөөс шинэчлэн баталсан байна. Үүнтэй холбоотойгоор цалин хөлс, нэмэгдэл урамшууллын зардал өмнөх оноос 55.3 хувиар өссөн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тус байгууллага нь 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 3 үндсэн зорилтын хүрээнд 37 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, дэвшүүлсэн зорилт, төлөвлөсөн арга хэмжээний хэрэгжилтийг аймгийн Засаг даргаас 96.3 хувиар үнэлсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Т.БАЙГАЛМАА

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	44,983,015.61	54,345,016.61
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	12,600,000.00	20,080,000.00
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	12,600,000.00	20,080,000.00
31210	Төгрөг	12,600,000.00	20,080,000.00
31211	Төрийн сангийн харилцах	12,600,000.00	20,080,000.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	32,383,015.61	34,265,016.61
35400	Хангамжийн материал	32,383,015.61	34,265,016.61
35410	Бичиг хэргийн материал	2,834,300.00	824,000.00
35420	Аж ахуйн материал	29,479,960.61	32,713,546.61
35440	Түлш, шатах тослох материал	24,975.00	701,510.00
35470	Бусад хангамжийн материал	43,780.00	25,960.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	448,335,550.70	392,720,303.37
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	448,335,550.70	392,720,303.37
39200	Биет хөрөнгө	419,125,550.70	363,510,303.37
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	287,254,097.44	287,254,097.44
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-48,926,201.76	-60,997,368.00
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	104,000,000.00	104,000,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-50,732,762.27	-61,126,655.57
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	245,151,148.97	239,945,844.98
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-118,796,260.20	-146,431,519.34
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	29,516,282.00	28,522,712.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-28,340,753.48	-27,656,808.14
39300	Биет бус хөрөнгө	29,210,000.00	29,210,000.00
39301	Программ хангамж	309,611.72	309,611.72
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-309,611.72	-309,611.72
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	29,210,000.00	29,210,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	493,318,566.31	447,065,319.98
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	493,318,566.31	447,065,319.98
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	493,318,566.31	447,065,319.98
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	541,027,994.00	541,027,994.00
511001	Улсын төсвийн оруулсан хөрөнгө	541,027,994.00	541,027,994.00
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	-50,489,407.16	-96,742,653.49
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	-14,673,365.58	-50,489,407.16
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-35,816,041.58	-46,253,246.33
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	2,779,979.47	2,779,979.47
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	493,318,566.31	447,065,319.98

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	991,203,063.42	1,688,720,717.51
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	37,236,963.42	30,816,501.51
120	Нийтлэг татварын бус орлого	37,236,963.42	30,816,501.51
120009	Бусад орлого	0.00	20,035,000.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	27,427,251.04	9,493,715.51
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	9,809,712.38	1,287,786.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	953,966,100.00	1,657,904,216.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	950,816,100.00	1,652,537,000.00

Архангай аймгийн Татварын хэлтсийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	950,816,100.00	1,652,537,000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	3,150,000.00	5,367,216.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	3,150,000.00	5,367,216.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,025,797,440.40	1,734,853,903.84
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,025,797,440.40	1,734,853,903.84
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	901,973,082.75	1,550,232,036.33
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	599,945,566.26	1,123,808,895.06
210101	Үндсэн цалин	397,071,146.49	546,626,392.42
210102	Нэмэгдэл	84,467,375.46	217,389,859.27
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	53,826,726.93	68,095,148.10
210104	Урамшуулал	64,580,317.38	291,697,495.27
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	76,181,751.04	159,540,879.06
210201	Тэтгэврийн даатгал	52,167,828.57	96,804,481.27
210202	Тэтгэмжийн даатгал	6,104,280.64	29,051,825.66
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,775,904.35	8,986,059.23
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,193,976.29	3,258,513.85
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	11,939,761.19	21,439,999.05
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	45,243,880.05	45,601,326.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,817,835.05	2,200,000.00
210302	Түлш, халаалт	40,406,418.00	40,406,400.00
210303	Цэвэр, бохир ус	3,019,627.00	2,994,926.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	24,727,730.29	27,184,026.40
210401	Бичиг хэрэг	3,757,994.00	11,577,420.00
210402	Тээвэр, шатахуун	4,651,441.30	4,870,681.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,752,589.00	3,890,665.40
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	270,000.00	300,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	11,295,705.99	6,545,260.00
2105	Нормативт зардал	6,316,900.00	0.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	6,316,900.00	0.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,802,500.00	35,355,100.00
210604	Урсгал засвар	1,802,500.00	35,355,100.00
2107	Томилолт, зочны зардал	2,501,006.00	7,167,200.00
210702	Дотоод албан томилолт	2,501,006.00	7,167,200.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	78,702,198.00	83,269,992.97
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	77,636,680.00	77,308,000.97
210803	Даатгалын үйлчилгээ	873,200.00	873,200.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	133,860.00	147,582.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	44,000.00	44,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	0.00	4,880,000.00
210807	Газрын төлбөр	11,598.00	17,210.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	2,860.00	0.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	66,551,551.11	68,304,616.84
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,269,900.00	1,480,150.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	63,281,651.11	66,824,466.84
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	123,824,357.65	184,621,867.51
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	48,260,912.00	93,870,500.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	6,300,000.00	17,482,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	39,560,912.00	69,488,500.00

Архангай аймгийн Татварын хэлтсийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,400,000.00	6,900,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	75,563,445.65	90,751,367.51
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	75,563,445.65	90,751,367.51
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	-34,594,376.98	-46,133,186.33
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	1,221,664.60	120,060.00
225001	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	1,221,664.60	120,060.00
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	-35,816,041.58	-46,253,246.33

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх	/төгрөгөөр/ Тайлант
0	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	0.00	0.00
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	964,736,729.00	1,677,939,216.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	10,150,000.00	20,035,000.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	10,150,000.00	20,035,000.00
120009	Бусад орлого	10,150,000.00	20,035,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	954,586,729.00	1,657,904,216.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	950,816,100.00	1,652,537,000.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	950,816,100.00	1,652,537,000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	3,150,000.00	5,367,216.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	3,150,000.00	5,367,216.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	620,629.00	0.00
134001	Нийгмийн даатгалын сангаас санхүүжих	620,629.00	0.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	960,886,729.00	1,668,623,652.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	960,886,729.00	1,668,623,652.00
210	БАРАА, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	836,441,742.35	1,484,001,784.49
2101	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	610,095,566.26	1,141,558,496.68
210101	Үндсэн цалин	402,653,733.46	546,626,392.42
210102	Нэмэгдэл	82,842,244.64	235,139,460.89
210103	Унаа хоолны Хөнгөлөлт	52,998,849.38	68,095,148.10
210104	Урамшуулал	71,600,738.78	291,697,495.27
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	75,900,318.04	141,791,277.44
210201	Тэтгэврийн даатгал	51,886,395.57	96,804,481.27
210202	Тэтгэмжийн даатгал	6,104,280.64	11,302,224.04
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,775,904.35	8,986,059.23
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	1,193,976.29	2,247,964.85
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	11,939,761.19	22,450,548.05
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	45,243,880.05	45,601,326.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,817,835.05	2,200,000.00
210302	Түлш, халаалт	40,406,418.00	40,406,400.00
210303	Цэвэр, бохир ус	3,019,627.00	2,994,926.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	18,731,640.00	18,812,141.40
210401	Бичиг хэрэг	4,145,700.00	4,074,300.00
210402	Тээвэр, шатахуун	4,160,800.00	5,547,216.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,752,589.00	3,890,665.40
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	270,000.00	300,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	5,402,551.00	4,999,960.00

Архангай аймгийн Татварын хэлтсийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,802,500.00	35,842,000.00
210604	Урсгал засвар	1,802,500.00	35,842,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	2,501,000.00	7,167,200.00
210702	Дотоод албан томилолт	2,501,000.00	7,167,200.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	78,699,338.00	86,239,192.97
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	77,636,680.00	80,157,200.97
210803	Даатгалын үйлчилгээ	873,200.00	873,200.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	133,860.00	147,582.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	44,000.00	44,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	0.00	5,000,000.00
210807	Газрын төлбөр	11,598.00	17,210.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,467,500.00	6,990,150.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,467,500.00	6,990,150.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	124,444,986.65	184,621,867.51
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	48,881,541.00	93,870,500.00
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр тэтгэмж	620,629.00	0.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	6,300,000.00	17,482,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	39,560,912.00	69,488,500.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,400,000.00	6,900,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	75,563,445.65	90,751,367.51
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	75,563,445.65	90,751,367.51
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	3,850,000.00	9,315,564.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	5,172,500.00	1,835,564.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	5,172,500.00	1,835,564.00
222001	Тоног төхөөрөмж	5,172,500.00	1,835,564.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	-5,172,500.00	-1,835,564.00
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	3,850,000.00	7,480,000.00
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	8,750,000.00	12,600,000.00
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	12,600,000.00	20,080,000.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	541,027,994.00	2,779,979.47	-14,673,365.58	529,134,607.89
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	541,027,994.00	2,779,979.47	-14,673,365.58	529,134,607.89
9	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-35,816,041.58	-35,816,041.58
10	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	541,027,994.00	2,779,979.47	-50,489,407.16	493,318,566.31
11	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	541,027,994.00	2,779,979.47	-50,489,407.16	493,318,566.31

Архангай аймгийн Татварын хэлтсийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	541,027,994.00	2,779,979.47	-50,489,407.16	493,318,566.31
19	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-46,253,246.33	-46,253,246.33
20	2023 оны 6-р сарын 30-наарх үлдэгдэл	541,027,994.00	2,779,979.47	-96,742,653.49	447,065,319.98

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэл	Гүйцэтгэл зөрүү	Хувь
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,652,537,000.00	1,561,785,632.49	90,751,367.51	94.51
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,652,537,000.00	1,561,785,632.49	90,751,367.51	94.51
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,573,336,500.00	1,482,835,132.49	90,501,367.51	94.25
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,220,684,400.00	1,141,558,496.68	79,125,903.32	93.52
210101	Үндсэн цалин	550,849,800.00	546,626,392.42	4,223,407.58	99.23
210102	Нэмэгдэл	273,801,900.00	235,139,460.89	38,662,439.11	85.88
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	70,593,900.00	68,095,148.10	2,498,751.90	96.46
210104	Урамшуулал	325,438,800.00	291,697,495.27	33,741,304.73	89.63
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	152,585,500.00	141,791,277.44	10,794,222.56	92.93
210201	Тэтгэврийн даатгал	103,758,200.00	96,804,481.27	6,953,718.73	93.30
210202	Тэтгэмжийн даатгал	12,206,800.00	11,302,224.04	904,575.96	92.59
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	9,765,400.00	8,986,059.23	779,340.77	92.02
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,441,400.00	2,247,964.85	193,435.15	92.08
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	24,413,700.00	22,450,548.05	1,963,151.95	91.96
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	46,006,500.00	45,601,326.00	405,174.00	99.12
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,200,000.00	2,200,000.00	0.00	100.00
210302	Түлш, халаалт	40,406,500.00	40,406,400.00	100.00	100.00
210303	Цэвэр, бохир ус	3,400,000.00	2,994,926.00	405,074.00	88.09
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	17,540,000.00	17,429,925.40	110,074.60	99.37
210401	Бичиг хэрэг	4,040,000.00	4,039,300.00	700.00	99.98
210402	Тээвэр, шатахуун	4,200,000.00	4,200,000.00		100.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,000,000.00	3,890,665.40	109,334.60	97.27
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	300,000.00	300,000.00	0.00	100.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	5,000,000.00	4,999,960.00	40.00	100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	35,842,000.00	35,842,000.00	0.00	100.00
210604	Урсгал засвар	35,842,000.00	35,842,000.00	0.00	100.00
2107	Томилолт, зочны зардал	7,167,200.00	7,167,200.00	0.00	100.00
210702	Дотоод албан томилолт	7,167,200.00	7,167,200.00	0.00	100.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	86,510,900.00	86,454,756.97	56,143.03	99.94
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	80,428,800.00	80,372,764.97	56,035.03	99.93
210803	Даатгалын үйлчилгээ	873,200.00	873,200.00	0.00	100.00

Архангай аймгийн Татварын хэлтсийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	147,600.00	147,582.00	18.00	99.99
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	44,000.00	44,000.00	0.00	100.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	5,000,000.00	5,000,000.00	0.00	100.00
210807	Газрын төлбөр	17,300.00	17,210.00	90.00	99.48
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	7,000,000.00	6,990,150.00	9,850.00	99.86
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	7,000,000.00	6,990,150.00	9,850.00	99.86
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	79,200,500.00	78,950,500.00	250,000.00	99.68
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	79,200,500.00	78,950,500.00	250,000.00	99.68
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	4,962,000.00	4,962,000.00	0.00	100.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	69,488,500.00	69,488,500.00	0.00	100.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	4,750,000.00	4,500,000.00	250,000.00	94.74
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,652,537,000.00	1,561,785,632.49	90,751,367.51	94.51
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,652,537,000.00	1,561,785,632.49	90,751,367.51	94.51
310001	Улсын төсвөөс санхүүжих	1,652,537,000.00	1,561,785,632.49	90,751,367.51	94.51
620000	Ажиллагсадын тоо	42	42	0.00	100.00
620001	Удирдах ажилтан	1.00	1	0.00	100.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	37.00	37	0.00	100.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	4.00	4	0.00	100.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	5,367,216.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	5,367,216.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	5,367,216.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,347,216.00
210402	Тээвэр, шатахуун	1,347,216.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,620,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,620,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	2,400,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,400,000.00
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	5,367,216.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	5,367,216.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилалдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	5,367,216.00
III	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	5,367,216.00

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар алдаа¹ илрээгүй бөгөөд нийт **4,013.1** мянган төгрөгийн зөрчил² илэрсэн зөрчлийг арилгуулах 3 албан шаардлага хүргүүлээ

Аудитаар 3 зөрчилтэй асуудлын материаллаг алдаа зөрчил нь 4,013.1 мянган төгрөг бөгөөд тогтоосон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлын дүн 11,567.8 мянган төгрөгөөс бага байгаа тул **Өөрчлөлтгүй** дүгнэлт өглөө.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5.2 Албан шаардлага

5.2.1. Тус газрын 2023 оны 07 сарын 21-ны өдрийн А/29 тоот тушаалаар байгууллагын ахмад ажилтанд 2,000.0 мянган төгрөгийн тэтгэмжийг ахмадын сангаас олгоогүй харин нэг удаагийн тэтгэмж урамшууллын зардлаас олгосон байна.

Энэ нь Сангийн Сайдын 2021 оны 190 дүгээр тушаалаар баталсан “Зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар”-ын (213209) “Байгууллагын дотоод журамд заасны дагуу албан хаагчдын голдуу хагас болон бүтэн жилийн эцэст нэг удаа олгох мөнгөн шагнал урамшуулал, эсхүл журам заасан нөхцөлөөр олгох нэг удаагийн буцалтгүй тэтгэмжийн зардал” гэсэн заалтуудтай нийцэхгүй Төсвийн тухай хуулийн 16 зүйлийн 16.5.5-д “Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах” гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг арилгуулах, таслан зогсоох албан шаардлага хүргүүлэх.

5.2.2. Аж ахуйн материалын дансанд 9 нэр төрлийн 8130,0 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг бүртгэсэн байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-т “үнэн зөв байх”, 13 дугаар зүйлийн 13.1-т “Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно”, Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын 271 дүгээр тогтоол “Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журам”-ын 4.1.3. “Энэ журмын 4.1.1-д заасан хөрөнгийг хүлээн авч буй хуулийн этгээд тухайн иргэн, хуулийн этгээдийн зөвшөөрлийг албан ёсоор авч үндсэн болон эргэлтийн хөрөнгөөр нь ангилан, ашиглах хугацаа, чанар байдлыг нь харгалзан ашигласан хугацааны элэгдэл, хорогдлын шимтгэлийг тооцож данс бүртгэлдээ тусгана” гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг арилгаж үндсэн хөрөнгийн дансанд зөв ангилан бүртгэх албан шаардлага хүргүүлэв.

5.2.3. Аймгийн Засаг даргын 2023 оны 12 сарын 28-ны өдрийн А/888 дугаар захирамж, 2023 оны 02 дугаар сарын 06-ны А/49 захирамжуудыг үндэслэн хэлтсийн дарга болон Цэцэрлэг сумын татварын улсын байцаагч нарт нэг сарын үндсэн цалинтай тэнцэх хэмжээний 2,013.1 мянган төгрөгийн урамшууллыг цалингийн сангаас олгосон байна.

Энэ нь Сангийн Сайдын 2021 оны 190 дүгээр тушаалаар баталсан “Зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар”-ын “Үндсэн цалин” (213209) “Цалингийн сүлжээ, хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээ болон бусад холбогдох эрх зүйн актын дагуу тогтоон олгож байгаа үндсэн болон үндсэн болон байнгын гэрээт ажилтны албан тушаалын үндсэн цалин энэ ангилалд багтана” Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 “Төсвийг үр

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж зарцуулах”, 16 зүйлийн 16.5.5-д "Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах" гэсэн заалтыг тус тус зөрчсөн байна

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүлэв.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөг/

Зөрчлийн товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
	0	0										

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Ахмад ажилтан 2,000.0 мянган төгрөгийн тэтгэмж олгохдоо нэг удаагийн тэтгэмж урамшууллын зардлаас олгосон байна.	1	2000.0			1	2000.0	-	-				
Аж ахуйн материалын дансанд 9 нэр төрлийн 8130,0 мянган төгрөгийн хөрөнгийг бүртгэсэн.	1				1							
Албан хаагч нарт 2,013.1 мянган төгрөгийн урамшууллыг цалингийн сангаас олгосон.	1	2013.1			1	2013.1						
Нийт дүн	3	4,013.1			3	4,013.1						

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
	0	0	-	-	1	0	-	-
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
					-	-	-	-

